

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (nagytanács)

2016. március 8.*

„Fellebbezés — Állami támogatások — A görög mezőgazdasági biztosító szervezet (ELGA) által a 2008. és a 2009. évben folyósított kártalanítási támogatások — A támogatásokat a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító és azok visszatéríttetését elrendelő határozat — Az »állami támogatás« fogalma — Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja — Az agrárágazatban nyújtott állami támogatásokról szóló iránymutatás — Indokolási kötelezettség — A tények elferdítése”

A C-431/14. P. sz. ügyben,

a **Görög Köztársaság** (képviselik: I. Chalkias és A. Vasilopoulou, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2014. szeptember 19-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: A. Bouchagiar, R. Sauer és D. Triantafyllou, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (nagytanács),

tagjai: A. Tizzano elnökhelyettes, a nagytanács elnökeként eljárva, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, A. Arabadjiev (előadó), C. Toader, D. Šváby és C. Lycourgos tanácselnökök, A. Rosas, Juhász E., M. Safjan, M. Berger, A. Prechal, E. Jarašiūnas bírák,

főtanácsnok: E. Sharpston,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2015. október 6-i tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2015. október 15-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: görög.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésében a Görög Köztársaság az Európai Unió Törvényszéke 2014. július 16-i Görögország kontra Bizottság ítéletének (T-52/12, EU:T:2014:677, a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri a Bíróságtól, amely ítéletben a Törvényszék elutasította a görög mezőgazdasági biztosító szervezet (ELGA) által a 2008. és a 2009. évben folyósított kártalanítási támogatásokról szóló, 2011. december 7-i 2012/157/EU bizottsági határozat (HL 2012. L 78., 21. o., a továbbiakban: vitatott határozat) megsemmisítése iránti keresetét.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 2 Amint az a 2008. december 17-i bizottsági közleményből (HL 2009. C 16., 1. o.) kitűnik, a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságban a finanszírozási lehetőségek elérésének támogatására irányuló állami támogatási intézkedésekhez biztosított ideiglenes közösségi keretrendszer (a továbbiakban: IKK) 4.1. pontja kimondja:

„[...]

A jelenlegi pénzügyi válság súlyossága és a tagállamok egész gazdaságára gyakorolt hatása alapján a Bizottság úgy ítéli meg, hogy e nehézségek orvoslásához indokolt az állami támogatások bizonyos kategóriáinak korlátozott idejű alkalmazása, és ezeket [az EUMSZ 107. cikk] (3) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek lehet nyilvánítani.”

- 3 Az IKK 4.2.2. cikkének harmadik bekezdése értelmében:

„A Bizottság [az EUMSZ 107. cikk] (3) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinti az ilyen állami támogatást, ha a következő kritériumok mindegyike teljesül:

[...]

h) a támogatási intézkedés nem vonatkozik az elsődleges mezőgazdasági termékeket előállító vállalkozásokra [...]”.

- 4 Az IKK 7. pontja szerint:

„[...]

A jogszerűtlen állami támogatás értékelésénél alkalmazható szabályok megállapításáról szóló bizottsági közleménnyel [HL 2002. C 119., 22. o.] összhangban a Bizottság a következőket alkalmazza a be nem jelentett állami támogatás esetén:

- a) amennyiben a támogatást 2008. december 17. után ítélték oda, ezt a közleményt;
- b) minden más esetben a támogatás nyújtásakor éppen hatályos iránymutatást.

[...]”

- 5 Az ideiglenes keretrendszert az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* 2009. október 31-én közzétett bizottsági közlemény módosította (C 261, 2. o.; a továbbiakban: módosított IKK). E közlemény 1. pontja szerint:

„[...]

Az összeegyeztethető, korlátozott összegű támogatás odaítélésének [az IKK] 4.2. pont szerinti lehetősége nem alkalmazandó a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozásokra. A mezőgazdasági termelők kölcsönhöz jutása azonban a pénzügyi válság következtében fokozott nehézségekbe ütközik.

[...] helyénvaló külön a mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozásokra vonatkozó, a Szerződéssel összeegyeztethető, korlátozott összegű támogatást bevezetni.”

- 6 A módosított IKK 4.2.2. pontjának harmadik bekezdése kimondja:

„A Bizottság [az EUMSZ 107. cikk] (3) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek tekinti az ilyen állami támogatást, ha a következő kritériumok mindegyike teljesül:

[...]

- h) [...] Ha a támogatást mezőgazdasági termékek elsődleges előállításával foglalkozó vállalkozásoknak ítélik oda, a készpénzes támogatás (illetőleg a bruttó támogatástartalom) nem haladhatja meg a 15 000 [eurót] vállalkozásonként.”

- 7 A módosított IKK 2009. október 28-án lépett hatályba.

A görög jog

- 8 A görög mezőgazdasági biztosító szervezet szervezésére és működésére, valamint egyéb rendelkezésekre vonatkozó 1790/1988. sz. görög törvény (FEK A' 134., 1988. június 20.; a továbbiakban: 1790/1988. sz. törvény) létrehozta a „görög mezőgazdasági biztosító szervezet” (ELGA) elnevezésű közhasznú szervezetet. Az ELGA teljes egészében az állam tulajdonában lévő magánjogi jogi személy, melynek tevékenysége többek között a mezőgazdasági üzemek növényi és állati termelésében, valamint növényi és állati állományában természeti kockázatok folytán bekövetkező károkkal szembeni biztosítás nyújtása.
- 9 Az 1790/1988. sz. törvény 3a. cikkének a jogvitára alkalmazandó változata szerint az ELGA-nál kötött biztosítás kötelező jellegű és a természeti kockázatokra terjed ki.
- 10 Az 1790/1988. sz. törvény a jogvitára alkalmazandó változatának 5a. cikke értelmében az ELGA részére biztosítási különjárulékot kötelesek fizetni az e biztosítási rendszerben részesülő mezőgazdasági termelők. E rendelkezés a következőképpen fogalmaz:

„(1) Az ELGA részére a következő nemzeti mezőgazdasági termékek és melléktermékek után kötelező biztosítási különjárulékot fizetni:

- a) állati vagy növényi eredetű termékek [...]

[...]

(3) A biztosítási különjárulék mértéke a növényi termékek esetében 2%-ban, az állati termékek esetében pedig 0,5%-ban került megállapításra [...]. E járulékmértékeket e termékek értéke alapján kell kiszámítani.

[...]

(7) [...] a különjárulékot a törvényben meghatározott adóalanyok az illetékes adóhivatalnak fizetik be [...].

(8) [...] a biztosítási különjárulékot azon személyeknek kell befizetniük [az illetékes adóhivatalnak], akik [...] mezőgazdasági termékek vagy melléktermékek vásárlása vagy értékesítése esetén kötelesek számlát kibocsátani [...].

[...]

(15) Amennyiben a mezőgazdasági terméket közvetlenül termelőtől vásárolják, és annak ellenértékét [valamely] bank általi átutalási megbízással egyenlítik ki, a bank visszatartja a biztosítási különjárulékot és kifizeti azt az ELGA-nak [...].

(16) Az ELGA biztosítási különjárulékból származó, az adóhivatalok által beszedett bevételei az állami költségvetésbe kerülnek, ahol azokat külön bevételi rovatban számolják el. E bevételeket az ELGA részére a mezőgazdasági minisztérium költségvetésének terhére folyósítják a bevétellel azonos összeg évenkénti jóváírása révén, az ELGA e minisztériumnak tett javaslata alapján. A biztosítási különjárulék fent említett, az adóhivatalok által az ELGA javára beszedett összegeiből az állam a beszedés fejében levon két százalékot (2%). Továbbá az adóhivatalok által az e járulék befizetésére köteles személyek terméshozamra vonatkozó nyilatkozata, valamint más adózási iratok alapján beszedett ezen összegekből az állam az elszámolás fejében levon három százalékot (3%) [...].”

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 11 Mivel a mezőgazdasági termelők a kedvezőtlen időjárási viszonyok következtében 2008-ban őket ért veszteségek miatt 2009 januárjában nagy számban tiltakoztak, a Görög Köztársaság a mezőgazdasági termelésben bekövetkezett károk kivételes megtérítéséről szóló, 2009. január 30-i 262037. sz., a gazdasági miniszter, a vidékfejlesztési miniszter és az élelmiszerügyi miniszter közös rendeletében (FEK B'155., 2009. február 2.; a továbbiakban: tárcaközi rendelet) előírta, hogy az ELGA kivételesen 425 millió euró összegű kártalanítási támogatást fizessen ki a termelőknek. E rendeletből kitűnik, hogy a végrehajtása során felmerülő, az ELGA költségvetését terhelő költségeket az ELGA által, az állam kezességvállalásával felvett banki kölcsön útján finanszírozzák.
- 12 A Görög Köztársaság a Bizottság tájékoztatáskérésére válaszul 2009. március 20-án megküldött levelében tájékoztatta ezen intézményt, hogy az ELGA a biztosítással fedezett károk után 2008-ban 386 986 648 euró összegben folyósított kártalanítást a mezőgazdasági termelőknek. Ezen összeg egy része – 88 353 000 euró – a termelők által fizetett biztosítási járulékból, másik része pedig a 444 millió euró összegben az ELGA által, az állam kezességvállalásával felvett, tíz év alatt visszafizetendő banki kölcsön révén befolyt bevételből származott.
- 13 2010. január 27-i határozatával (HL C 72., 12. o.), a Bizottság megindította az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást a C 3/10. számú (korábban NN 39/09.), az ELGA által 2008 és 2009 során folyósított kártalanítási kifizetésekre (a továbbiakban: szóban forgó támogatások) vonatkozó ügyben. 2011. december 7-én a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.

14 A vitatott határozat rendelkező részének szövege a következő:

„1. cikk

(1) A [z ELGA] által a 2008. és a 2009. évben a mezőgazdasági termelők részére folyósított kártalanítási támogatások állami támogatásnak minősülnek.

(2) A kötelező biztosítási különrendszer keretében 2008-ban odaítélt kártalanítási támogatások azon támogatások tekintetében összeegyeztethetők a belső piaccal, amelyeket az ELGA a termelőknek 349 493 652,03 [euró] összegben, a növényi termelésükben keletkezett károk ellentételezésére ítélt oda, amelyek 91 500 [euró] összegben a növényi termelésben a medve által okozott kár ellentételezésére szolgáltak, továbbá amelyek az említett támogatások keretében hozott korrekciós intézkedésekhez kapcsolódtak. A kötelező biztosítási különrendszer keretében 2008-ban, ezen összegeken túlmenően folyósított kártalanítási támogatások nem egyeztethetők össze a belső piaccal.

(3) A [tárcaközi rendelet] alapján 2009-ben odaítélt, 27 614 905 [euró] összegű kártalanítási támogatások összeegyeztethetők a belső piaccal.

A termelőknek 2009. október 28. előtt 387 404 547 [euró] összegben odaítélt kártalanítási támogatások nem egyeztethetők össze a belső piaccal. Ez a következtetés nem érinti azokat a támogatásokat, amelyek odaítélésük időpontjában megfeleltek az [(EUMSZ 107. cikknek és az EUMSZ 108. cikknek) a mezőgazdasági termelőágazatban nyújtott csekély összegű (*de minimis*) támogatásokra való alkalmazásáról szóló, 2007. december 20-i] 1535/2007/EK rendeletben (HL L 337., 35. o.) előírt valamennyi feltételnek.

2. cikk

(1) A [Görög Köztársaság] minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az 1. cikkben említett, már jogellenesen rendelkezésre bocsátott támogatásokat visszafizettesse a kedvezményezettekkel.

[...]”.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

15 A Törvényszék Hivatalához 2012. február 8-án benyújtott keresetlevelével a Görög Köztársaság keresetet indított a vitatott határozat megsemmisítése iránt. A Törvényszék Hivatalához ugyanezen a napon benyújtott külön beadványával a Görög Köztársaság az EUMSZ 278. cikk és az EUMSZ 279. cikk alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be e határozat végrehajtásának felfüggesztése végett. A Törvényszék elnöke a Görögország kontra Bizottság ügyben (T-52/12 R, EU:T:2012:447) hozott végzésében elrendelte az említett határozat végrehajtásának felfüggesztését annyiban, amennyiben e határozat arra kötelezte a Görög Köztársaságot, hogy téríttesse vissza a kedvezményezettekkel az e határozat 1. cikkében említett jogellenes támogatásokat.

16 A vitatott határozat megsemmisítése iránti kérelmének alátámasztására a Görög Köztársaság hét jogalapra hivatkozott. A Törvényszék a megtámadott ítéletben a keresetet teljes egészében elutasította.

A Bíróság előtti eljárás és a felek kérelmei

- 17 A Bíróság Hivatalához 2014. szeptember 30-án benyújtott keresetlevelével a Görög Köztársaság az EUMSZ 278. cikk és az EUMSZ 279. cikk alapján ideiglenes intézkedés iránti kérelmet terjesztett elő többek között annak érdekében, hogy a Bíróság a fellebbezés tárgyában hozott ítélet kihirdetéséig függessze fel a megtámadott ítélet végrehajtását.
- 18 Ezen ideiglenes intézkedés iránti kérelmet a Bíróság elnökhelyettese a Görögország kontra Bizottság végzésben (C-431/14 P-R, EU:C:2014:2418) elutasította azzal az indokkal, hogy nem teljesült a *fumus boni juris-ra* vonatkozó feltétel.
- 19 A görög kormány a Bíróság Hivatalához 2015. március 2-án benyújtott levelében az Európai Unió Bírósága alapokmánya 16. cikkének harmadik bekezdése alapján kérte, hogy a Bíróság nagytanácsban járjon el. A Bíróság helyt adott e kérelemnek.
- 20 A Görög Köztársaság fellebbezésében azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, és semmisítse meg a megtámadott határozatot, valamint
  - a Bizottságot kötelezze az eljárás költségeinek viselésére.
- 21 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- a fellebbezést mint elfogadhatatlant vagy mint megalapozatlant utasítsa el, és
  - a Görög Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

Az állami támogatás fogalmára, az indokolási kötelezettségre és a bizonyítékok elferdítésére vonatkozó első jogalapról

A felek érvei

- 22 Első jogalapjának első részében a Görög Köztársaság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy a tények elferdítésével és téves minősítésével megsértette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését, amikor azt állapította meg, hogy állami forrásnak minősülnek azon kötelező biztosítási járulékok, amelyeket az ELGA által 2008 és 2009 során folyósított kártalanítási támogatásban részesülő mezőgazdasági termelők fizettek be ezen években.
- 23 Elsősorban a Törvényszék a Freskot-ítéletre támaszkodott (C-355/00, EU:C:2003:298) annak megállapításához, hogy az említett támogatások állami támogatásnak minősülnek. Márpedig ezen ítélet 87. pontjában a Bíróság éppen ellenkezőleg úgy ítélte meg, hogy az említett ítélet alapjául szolgáló ügyben nem álltak rendelkezésre a szükséges ténybeli és jogi elemek ahhoz, hogy az ELGA által nyújtott szolgáltatások állami támogatásnak való minősítéséről döntsön.
- 24 Másodsorban a Törvényszék tévesen vetette el a mezőgazdasági termelők által befizetett járulékok magánforrás jellegét, arra hivatkozva, hogy az 1790/1988. sz. törvény 5a. cikke alapján e járulékokat állami bevételként könyvelték el. A Görög Köztársaság rámutat, hogy e cikkből az következik, hogy az ELSA javára befizetett biztosítási különjárányt vagy az állam szedte be, vagy bankok, mielőtt azt az ELGA-nak folyósították volna.

- 25 Márpedig az a tény, hogy a jogalkotó meghatározza annak módját, ahogyan az állam által beszedett biztosítási különjárulékot átutalják az ELGA-nak, nem teszi e járulékot állami forrássá. Ugyanis ezen értelmezés elfogadása esetén az említett járulék magán- vagy közforráskénti minősítése a járulék beszedésének módjától függne, és különbséget kellene tenni az állam által, illetve a bankok közvetítésével beszedett és az ELGA-nak átutalt járulékok között. Másfelől amennyiben az állam úgy szedné be a szóban forgó forrásokat, hogy nem volna köteles azokat teljes egészében átutalni, akkor az 1790/1988. sz. törvény 5a. cikke nem írta volna elő jutalék levonását.
- 26 Következésképpen az állam, illetve a bankok egyszerű közvetítők, vagy inkább a biztosítási különjárulék díjazásban részesülő beszedői. E járulék kizárólag az ELGA bevételeinek minősül, és nem tartozik állami ellenőrzés alá, azt az állam és a bankok az ELGA-nak való átutalás céljából csupán beszedik, de az soha nem állt az illetékes hatóság rendelkezésére.
- 27 Az első jogalap második részében a Görög Köztársaság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy megsértette az indokolási kötelezettségét azáltal, hogy nem válaszolt azon érvre, amely szerint a biztosítási különjárulékokat le kellett volna vonni a visszatérítendő állami támogatások összegéből, mivel azok nem felelnek meg a gazdasági előny fennállására vonatkozó feltételnek, ugyanis azokat az állítólagos támogatásban részesülő mezőgazdasági termelők fizették be 2008 és 2009 folyamán.
- 28 Másodlagosan a Görög Köztársaság azzal érvel, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta az említett feltételt az ügy tényállására, mivel e járulékok létezése miatt a kártalanítási támogatás folyósítása csupán korlátozott, vagy akár semmilyen hatást nem gyakorolt a versenyre. A Törvényszék az értékelés során ráadásul a vitatott határozat olyan értelmezését fogadta el, amely a *reformatio in peius* tilalmába ütközik.
- 29 A Bizottság vitatja mind a tények elferdítésére vonatkozó érv elfogadhatóságát, mind a jelen jogalap két részének megalapozottságát.

A Bíróság álláspontja

- 30 Az első jogalap első részét illetően először is a tények Törvényszék általi elferdítésére vonatkozó érvvel kapcsolatban emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdéséből és a Bíróság alapokmánya 58. cikkének első bekezdéséből az következik, hogy kizárólag a Törvényszék rendelkezik hatáskörrel egyrészt a tényállás megállapítására – kivéve, ha megállapításainak tárgyi pontatlansága a hozzá benyújtott eljárási iratokból ered –, másrészt a tények értékelésére (General Motors kontra Bizottság ítélet, C-551/03 P, EU:C:2006:229, 51. pont; ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ítélet, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 179. pont).
- 31 Következésképpen a tények értékelése – a Törvényszék előtt bemutatott bizonyítékok elferdítésének esetét kivéve – nem minősül a Bíróság felülvizsgálatának hatálya alá tartozó jogkérdésnek (Archer Daniels Midland és Archer Daniels Midland Ingredients kontra Bizottság ítélet, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 85. pont; ThyssenKrupp Nirosta kontra Bizottság ítélet, C-352/09 P, EU:C:2011:191, 180. pont).
- 32 Ha a fellebbező a bizonyítékoknak a Törvényszék általi elferdítésére hivatkozik, akkor az EUMSZ 256. cikk, az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének első bekezdése és a Bíróság eljárási szabályzata 168. cikke első bekezdésének d) pontja alapján pontosan meg kell jelölnie a Törvényszék által elferdített bizonyítékokat, és bizonyítania kell azokat az elemzési hibákat, amelyek a Törvényszéket az értékelése során ezen elferdítéshez vezették. Másfelől az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az elferdítésnek nyilvánvalóan ki kell tűnnie az ügy irataiból, anélkül, hogy szükséges lenne a tényállás és a bizonyítékok újbóli értékelése (Lafarge kontra Bizottság ítélet, C-413/08 P,

EU:C:2010:346, 16. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; Ausztria kontra Scheucher-Fleisch és társai ítélet, C-47/10 P, EU:C:2011:698, 59. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 33 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 122–128. és 130–132. pontjában az alábbiakat állapította meg:

„122A Bizottság a [vitatott] határozatban emlékeztetett arra, hogy a Bíróság a Freskot-ítéletben [(C-355/00, EU:C:2003:298)] már kimondta, hogy »a szóban forgó nemzeti szabályozás egyértelműen úgy rendelkezik, hogy az ELGA kifizetéseit állami forrásból finanszírozzák, és hogy azok – a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében – az államháztartást terhelik (lásd különösen: Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, [EU:C:2002:294], 24. pont)« [(58) preambulumbekzdés].

- 123 E tekintetben a Bizottság megállapította, hogy:

»[...] az 1790/1988. [...] törvény 5a. cikkéből és a görög jogi szabályozás más hatályos rendelkezéseiből az következik, [hogy] a biztosítási különjárulékot, amelyből az ELGA bevétele származik, az adóhivatal szedi be, majd a befolyt összegek állami bevételeként az állami költségvetésbe kerülnek, és azokat a mezőgazdasági minisztérium (azóta már vidékfejlesztési és élelmiszerügyi minisztérium) költségvetéséből folyósítják az ELGA részére. Következésképpen abból, hogy a járulékot állami bevételeként számolják el, egyenesen következik, hogy az ELGA kifizetéseit állami forrásból fedezik [(58) preambulumbekzdés].«

- 124 A Görög Köztársaság által nem vitatott e megállapítások elegendőek azon következtetés levonásához, hogy a kártalanítási kifizetések a mezőgazdasági termelők által befizetett járulékoknak megfelelő részükben állami források, és azok az államháztartást terhelik.

- 125 Ennélfogva a Görög Köztársaság állításával ellentétben a mezőgazdasági termelők járulékeinak megfelelő kifizetések nem tekinthetők magántőkének. Következésképpen az a tény, hogy a 2008-ban teljesített kifizetéseket a mezőgazdasági termelők járulékaiból finanszírozták, nem akadályozza meg azon következtetés levonását, hogy állami forrásokból finanszírozott állami támogatásról van szó.

- 126 Másfelől a Görög Köztársaság állításától eltérően az állami támogatásnak minősítés nem a mezőgazdasági termelők által fizetett járulékokra vonatkozik, hanem a 2008-ban teljesített kifizetésekre. Márpedig e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az első és második jogalap keretében megállapítást nyert, hogy sem az intézkedések ellentételezés jellege, sem azok szociális céllal igazolt volta nem akadályozza meg az ELGA által teljesített kifizetések ilyen minősítését.

- 127 Emellett a Görög Köztársaság elismeri, hogy a mezőgazdasági termelők által fizetett járulékok nem állnak arányban a kockázattal, és lehetséges, hogy bizonyos mezőgazdasági termelők úgy fizetnek járulékot, hogy nem részesülnek az ELGA által teljesített kártalanítási kifizetésekből. A 2008-ban teljesített kifizetések tehát függetlenek voltak a mezőgazdasági termelők által befizetett járulékoktól, és olyan előnynek minősülnek, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek mellett nem részesült volna.

- 128 A fentiekből következik, hogy a Bizottság helyesen tekintette a 2008-ban teljesített kifizetéseket állami forrásból finanszírozott előnynek, még akkor is, ha azokat részben a mezőgazdasági termelők járulékaiból finanszírozták. A Görög Köztársaság nem bizonyította, hogy a Bizottság hibázott volna e kifizetések állami támogatásnak minősítésekor.

[...]

- 130 A [vitatott] határozatból kitűnik, hogy az ELGA által 2009-ben összesen 415 019 452 euró összegben teljesített kártalanítási kifizetésekre a tárcaközi rendelet alapján került sor. Emlékeztetni kell arra, hogy a tárcaközi rendelet azt írta elő, hogy kivételesen 425 millió euró összegű kártalanításra kerül sor a 2008-ban bekövetkezett károk miatt, és hogy e kártalanítás kifizetése céljából az ELGA ezen összeg teljes egészére banki kölcsönt vesz fel, az állam kezességvállalása mellett [...].
- 131 Ebből következik, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a 2009-ben teljesített kártalanítási kifizetéseket nem az ELGA kötelező biztosítási rendszerébe befizetett járulékokból finanszírozták [...].
- 132 Ennélfogva a Görög Köztársaság állításával ellentétben a 2009-ben a mezőgazdasági termelők által a kötelező biztosítási rendszerbe befizetett járulékok nem tekinthetők úgy, mint amelyek a 2009-ben nyújtott támogatások egy részének finanszírozására szolgáltak.”
- 34 A Törvényszék hivatkozott megállapításaira tekintettel a tények elferdítésére vonatkozó érvet minden további nélkül el kell utasítani, mivel érvelésével a Görög Köztársaság nem bizonyította, hogy az ügy irataiból nyilvánvalóan kitűnik ezen elferdítés.
- 35 Másodsorban azon érvet illetően, amely szerint a Törvényszék tévesen minősítette a tényállást, meg kell állapítani, hogy miután először a megtámadott ítélet 126. pontjában emlékeztetett arra, hogy az állami támogatásnak való minősítés nem a mezőgazdasági termelők által befizetett biztosítási különjárulékra, hanem az ELGA által teljesített kártalanítási kifizetésekre vonatkozik, a Törvényszék ezen ítélet 127. pontjában megállapította, hogy a 2008-ban teljesített kifizetések függetlenek voltak az említett járulékoktól, végül pedig az említett ítélet 130–132. pontjában hangsúlyozta, hogy a 2009-ben teljesített kifizetéseket nem a járulékokból finanszírozták, hanem az erre a célra állami kezességvállalás mellett felvett banki kölcsönből, a Törvényszék téves jogalkalmazás nélkül állapíthatta meg, hogy e kifizetéseket állami forrásból finanszírozták.
- 36 Harmadsorban a Törvényszék nem alkalmazta tévesen a jogot akkor sem, amikor a megtámadott ítélet 122. pontjában a Freskot-ítélet (C-355/00, EU:C:2003:298) 81. pontjára támaszkodott, mivel a Bíróság ez utóbbi pontban az 1790/1988. sz. törvény 5a. cikkének korábbi, de lényegében a jogvitára alkalmazandó változattal azonos változata kapcsán kimondta, hogy „e jogi szabályozás egyértelműen úgy rendelkezik, hogy [az] ELGA kifizetéseit állami forrásból finanszírozzák, és hogy azok – a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében – az államháztartást terhelik.”
- 37 Másfelől rá kell mutatni, hogy a Görög Köztársaság nem vitatja, hogy a biztosítási különjárulék az állami költségvetés részét képezi, mivel azt az adóhivatalok szedik be.
- 38 Az első jogalap második részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint a Törvényszéknek az Európai Unió Bírósága alapokmányának 36. cikkében és 53. cikke első bekezdésében előírt, az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettsége nem kötelezi a Törvényszéket arra, hogy olyan magyarázatot adjon, amely egyenként és kimerítően követi a felek által előadott összes érvet. Az indokolás így lehet bennefoglalt is, feltéve hogy lehetővé teszi az érdekelték számára, hogy megismerjék azon indokokat, amelyeken a megtámadott ítélet alapul, illetve a Bíróság számára, hogy elegendő információval rendelkezzen ahhoz, hogy a fellebbezés keretein belül gyakorolni tudja felülvizsgálati jogkörét (lásd különösen: A2A kontra Bizottság ítélet, C-320/09 P, EU:C:2011:858, 97. pont).
- 39 A jelen ügyben a Törvényszék a megtámadott ítélet 126. pontjában rámutatott, hogy a Görög Köztársaság állításától eltérően az állami támogatásnak minősítés nem a mezőgazdasági termelők által fizetett járulékokra vonatkozik, hanem az ELGA által 2008-ban teljesített kifizetésekre.

- 40 Emellett az említett pontban a Törvényszék az első és a második jogalap keretében végzett értékelésre utalt. E vizsgálat keretében a Törvényszék a megtámadott ítélet 70. pontjában pontosította, „hogyan az a tény, hogy az ELGA által 2009-ben teljesített kifizetések célja a mezőgazdasági termelésben a kedvezőtlen időjárási viszonyok következtében keletkezett károk megtérítése volt, nem zárja ki az előny fennállását és az állami támogatásnak minősítést”, ezen ítélet 102. pontjában pedig, „hogyan az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a verseny akkor torzul, ha az intézkedés csökkenti a kedvezményezett vállalkozás terheit, és így megerősíti annak helyzetét más versenytárs vállalkozásokhoz képest”.
- 41 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a megtámadott ítélet megfelel a jelen ítélet 38. pontjában ismertetett követelményeknek.
- 42 Másfelől, miután megállapította, hogy a kártalanítási támogatások 2008 és 2009 során történt kifizetése független volt a mezőgazdasági termelők által befizetett járulékoktól, a Törvényszék téves jogalkalmazás elkövetése nélkül állapíthatta meg, hogy e kifizetések olyan előnynek minősültek, amelyben a kedvezményezett vállalkozások rendes piaci feltételek mellett nem részesültek volna, és amely ezáltal befolyásolta a versenyt.
- 43 Ugyanis a mezőgazdasági termelők által befizetett járulékoknak az általuk kapott kártalanítási támogatásoktól való függetlenségére tekintettel nem tekinthető úgy, hogy e járulékok a jelen ügyben az e támogatások folyósítása által jelentett előnyhöz kapcsolódó sajátos terhek voltak, sem úgy, hogy az említett járulékok ezen előny létrehozásának velejárói voltak. Ezért a Törvényszék helyesen állapította meg, hogy a jelen ügyben a Bizottság az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdése keretében megalapozottan tagadta meg az említett kedvezmény ugyanezen járulékokkal való ellensúlyozását (lásd ebben az értelemben: France Télécom kontra Bizottság ítélet, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 43. és 48. pont).
- 44 Ebből következik, hogy az első jogalapot részben mint elfogadhatatlant és részben mint megalapozatlant el kell utasítani.

Az állami támogatás fogalmára és az indokolási kötelezettségre vonatkozó második jogalapról

A felek érvei

- 45 A Görög Köztársaság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy az első és a második jogalapot a Bíróság azon állandó ítélkezési gyakorlatára támaszkodva utasította el, amely szerint formájától függetlenül állami támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekinthető, amelyet a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem érhetett volna el (Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg ítélet, C-280/00, EU:C:2003:415, 84. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ugyanis ezen érvelésével a Törvényszék figyelmen kívül hagyta azt a tényt, hogy ezen elvek csupán rendes piaci és gazdasági feltételek mellett érvényesek, nem pedig olyan rendkívüli körülmények között, mint amelyek a görög gazdaságot 2009-ben jellemezték.
- 46 Ilyen rendkívüli körülmények között a Görög Köztársaság véleménye szerint a Törvényszéknek másként kellett volna értelmeznie és alkalmaznia az EUMSZ 107. cikket, közelebbről értékelnie kellett volna, hogy a görög mezőgazdasági termelőknek 2009 folyamán folyósított kártalanítási támogatás ténylegesen előnyt jelentett-e ez utóbbiaknak, és kedvezőbb helyzetbe hozta-e őket az Európai Unió belüli kereskedelmi tevékenységük tekintetében.

- 47 Ugyanis mivel a görög gazdaságnak ezen időszakban számos, a stabilizálására irányuló költségvetési intézkedéssel kellett szembenéznie, mint amilyen a mezőgazdasági termelők túladóztatása, rendkívüli és szolidaritási járulékok bevezetése, a gondoskodó állam lebontása, a hozzáadottérték-adó emelése, a fűtőolaj drágulása vagy a bérek és nyugdíjak csökkentése, ezért bármely „gazdasági előny”, melyben a mezőgazdasági termelők az ELGA részéről részesülhettek, eleve megszűnt volna.
- 48 Márpedig a Törvényszék elmulasztotta megvizsgálni, hogy ilyen rendkívüli körülmények között a tárcaközi rendelettel bevezetett intézkedések pénzügyi hatásai ténylegesen befolyásolhatták-e a tagállamok közötti kereskedelmet, és torzíthatták-e a versenyt. Közelebbről a Törvényszéknek meg kellett volna határoznia, hogy e rendkívüli körülmények megváltoztathatták-e a tagállamok közötti kereskedelemre és versenyre érzékelhető hatást nem gyakorló támogatásokra vonatkozó *de minimis* rendszer alkalmazási feltételeit.
- 49 Végül a Görög Köztársaság másodlagosan azzal érvel, hogy a Törvényszék nem vizsgálta meg teljes mértékben az érveit.
- 50 A Bizottság a jogalapnak mind az elfogadhatóságát, mind pedig a megalapozottságát vitatja.

A Bíróság álláspontja

- 51 Az elsőfokú eljárás irataiból kitűnik, hogy a Görög Köztársaság a Törvényszék előtt nem adta elő a Bíróság előtt felhozott, arra vonatkozó érvelést, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 45. pontjában említett, az állami támogatás fogalmára vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlata a jelen ügyben a Görög Köztársaságban 2009 folyamán tapasztalt rendkívüli körülmények miatt nem alkalmazandó.
- 52 Az elsőfokú eljárásban ugyanis a Görög Köztársaság azt rőta fel a Bizottságnak, hogy a vitatott határozatban nem fejtette ki megfelelően, hogy a kártalanítási kifizetések folyósítása miként biztosított a mezőgazdasági termelőknek a tagállamok közötti kereskedelmet érintő versenyelőnyt, és miként lehet azokat ezért állami támogatásnak minősíteni, a görög gazdaságot ezen időszakban sújtó súlyos gazdasági válság ellenére.
- 53 Márpedig ezen érv felhozásával nem tekinthető úgy, hogy a Görög Köztársaság a vitatott határozat indokolásának hiányára vonatkozó kifogástól eltérő kifogást fogalmazott volna meg.
- 54 Ennélfogva újak minősül az arra vonatkozó érv, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését azáltal, hogy nem állapította meg, hogy a kártalanítási támogatások folyósítása a görög gazdaságot 2009-ben sújtó súlyos válság összefüggései között nem biztosított a mezőgazdasági termelőknek semmiféle versenyelőnyt, és nem érintette a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 55 Ebből következően ezt az érvet, mint elfogadhatatlant, el kell utasítani. Ugyanis a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint, ha valamely félnek megengednék, hogy először a Bíróság előtt hozzon fel olyan joglapot, amelyet nem terjesztett a Törvényszék elé, azt jelentené, hogy a Törvényszék által eldöntött jogvitán túlterjedő jogvitával fordulhatna a korlátozott fellebbezési jogkörrel rendelkező Bírósághoz (lásd ebben az értelemben: Alliance One International és Standard Commercial Tobacco kontra Bizottság és Bizottság kontra Alliance One International és társai ítélet, C-628/10 P és C-14/11 P, EU:C:2012:479, 111. pont; Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 35. pont).
- 56 Következésképpen a második fellebbezési jogalap csupán azon részében fogadható el, amelyben a Görög Köztársaság lényegében azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem válaszolt a vitatott határozat indokolásának elégtelenségére vonatkozó kifogásra.

- 57 E tekintetben, ahogyan az a jelen ítélet 38. pontjában szerepel, az ítéletek indokolására vonatkozó kötelezettsége nem kötelezi a Törvényszéket, hogy olyan magyarázatot adjon, amely egyenként és kimerítően követi a felek által előadott összes érvet. Az indokolás így lehet bennefoglalt is, feltéve hogy lehetővé teszi az érdekelték számára, hogy megismerjék azon indokokat, amelyeken a megtámadott ítélet alapul, illetve a Bíróság számára, hogy elegendő információval rendelkezzen ahhoz, hogy a fellebbezés keretein belül gyakorolni tudja felülvizsgálati jogkörét (Isdin kontra Bial-Portela ítélet, C-597/12 P, EU:C:2013:672, 21. pont).
- 58 Márpedig a jelen ítélet 41. pontjában már megállapítást nyert, hogy a megtámadott ítélet indokolása lehetővé tette a felek, többek között a Görög Köztársaság számára, hogy megismerjék azon indokokat, amelyekre a Törvényszék a verseny torzítására alkalmas gazdasági előny fennállásának megállapításakor támaszkodott.
- 59 Hozzá kell tenni, hogy a Törvényszék a verseny torzítására és a kereskedelem befolyásolására vonatkozó feltétellel kapcsolatos indokolásának elégtelenségére vonatkozó kifogásra adott válaszában pontosította – a megtámadott ítélet 108. pontjában –, hogy „[a]z Unióban 2008-tól kialakult gazdasági válság nem minősül olyan körülménynek, amely megkérdőjelezheti azt a tényt, hogy a mezőgazdasági ágazat az Unióban élénk versenynek van kitéve”, és hogy „[a] Bizottság egyébként fogadott el különös szabályokat bizonyos állami támogatások engedélyezése céljából, többek között az [IKK]-t, amely kizárja annak lehetőségét, hogy a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánítsanak az elsődleges mezőgazdasági ágazatban nyújtott támogatásokat”.
- 60 A fentiekből az következik, hogy a második jogalapot részben mint elfogadhatatlant, részben pedig mint megalapozatlant el kell utasítani.

Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának téves értelmezésére és alkalmazására, valamint az indokolási kötelezettségre vonatkozó harmadik jogalapról

A harmadik jogalaprak az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának téves értelmezésére és alkalmazására vonatkozó első részéről

– A felek érvei

- 61 A Görög Köztársaság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy megsértette az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontját, amikor elmulasztotta megvizsgálni, hogy a Bizottság legalábbis nyilvánvaló értékelési hibát követett-e el azáltal, hogy a görög gazdaságot érintő komoly zavarok ellenére megtagadta e rendelkezés alkalmazását.
- 62 Emellett a Törvényszék nem vizsgálta meg a Görög Köztársaság azon érvét, hogy a Bizottság tévesen korlátozta az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának hatályát, tekintettel a görög gazdaságot 2009-ben érintő rendkívüli körülményekre, amelyek eltértek az IKK által kezelt körülményektől. A Törvényszék a módosított IKK alapján megtagadta e rendelkezés közvetlen alkalmazását, miközben emlékeztetett arra, hogy a bizottsági közlemények érvényessége attól függ, hogy megfelelnek-e az EUM-Szerződés rendelkezéseinek.
- 63 A Bizottság szerint a Görög Köztársaság késedelmesen hivatkozik a tényállás időszakában Görögországban tapasztalt gazdasági válság rendkívüli körülményeire, amelyeket a Törvényszék előtt nem bizonyított. Következésképpen a Görög Köztársaság a Bíróság előtt nem hivatkozhat érvényesen arra, hogy e nem bizonyított körülményeknek a Törvényszéket az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának alkalmazását illetően más következtetés levonására kellett volna vezetniük. A Bizottság vitatja ezen érvelés megalapozottságát is.

– A Bíróság álláspontja

- 64 A harmadik fellebbezési jogalap első részének elfogadhatóságát illetően az elsőfokú eljárás irataiból kitűnik, hogy a kereset negyedik jogalapjának alátámasztására – melyben azt rótták fel a Bizottságnak, hogy tévesen gyakorolta a mérlegelési jogkörét, továbbá tévesen értelmezte és alkalmazta az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontját – a Görög Köztársaság olyan bizonyítékokat terjesztett elő, amelyek álláspontja szerint a görög gazdaság egészének 2009-ben tapasztalt nagyon komoly zavarát támasztotta alá.
- 65 Következésképpen, ahogyan arra a főtanácsnok indítványának 32. és 34. pontjában rámutatott, noha a megtámadott ítélet 185–188. pontjából az tűnik ki, hogy a negyedik jogalapra adott válaszában a Törvényszék nem nyilatkozott a 2009 folyamán a görög gazdaságot sújtó, nagyon komoly zavarok fennállásáról, a Bíróság előtt elfogadható a Görög Köztársaság azon állítása, amely szerint a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor elutasította a Görög Köztársaság azon érvét, hogy az ilyen zavar igazolja az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának a jelen ügyben való alkalmazását.
- 66 A jogkérdést illetően emlékeztetni kell arra, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélet 185–188. pontjában a következőket állapította meg:
- „185A negyedik jogalap keretében előterjesztett érvek tekintetében meg kell állapítani, hogy a Görög Köztársaság állításaival ellentétben a Bizottságnak az [IKK-t] kellett alapul vennie, és nem kellett a Görögországban végbemenő gazdasági válság miatt közvetlenül alkalmaznia az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontját az ELGA által 2009-ben teljesített kifizetéseknek a belső piaccal való összeegyeztethetőségére vonatkozó értékeléshez.
- 186 Az ítélkezési gyakorlatból ugyanis az következik, hogy a Bizottság a magatartási szabályok elfogadásával és közzétételével, amelyek által kijelenti, hogy alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre, korlátozza magát az említett mérlegelési jogköre gyakorlásában, és nem térhet el e szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános jogelveknek – mint az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvének – a megsértése címén felelősségre vonható legyen (lásd: Németország és társai kontra Kronofrance ítélet, [C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482], 60. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; [...] Holland Malt kontra Bizottság ítélet, C-464/09 P, [EU:C:2010:733], 46. pont).
- 187 Következésképpen az állami támogatások speciális területén a Bizottság kötve van a saját maga által elfogadott keretszabályokhoz és közleményekhez, amennyiben ezek nem térnek el a Szerződés szabályaitól (lásd: Holland Malt kontra Bizottság ítélet, [C-464/09 P, EU:C:2010:733], 47. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 188 Így el kell utasítani a Görög Köztársaság azon érveit, amelyek szerint a 2008-as év végétől kezdve és a 2009-es évben Görögországban jelentkező gazdasági válság eredményeképpen a görög gazdaság tekintetében bekövetkező komoly zavar miatt a Bizottságnak az ELGA által 2009-ben teljesített, vitatott kifizetéseket közvetlenül az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja alapján a közös piaccal összeegyeztethetőnek kellett volna nyilvánítania.”
- 67 Az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja értelmében „[a] belső piaccal összeegyeztethetőnek tekinthető [...] egy tagállam gazdaságában bekövetkezett komoly zavar megszüntetésére nyújtott támogatás.”
- 68 Ahogyan arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 159–161. pontjában emlékeztetett, az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének alkalmazása során széles mérlegelési jogkörrel rendelkezik, amelynek gyakorlása összetett gazdasági és társadalmi értékeléseket

foglal magában (Németország és társai kontra Kronofrance ítélet, C-75/05 P és C-80/05 P, EU:C:2008:482, 59. pont; Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 67. pont).

- 69 Emellett, ahogyan arra a Törvényszék a megtámadott ítélet 186. és 187. pontjában emlékeztetett, a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az is következik, hogy a Bizottság a magatartási szabályok elfogadásával és közzétételével, amelyek által kijelenti, hogy alkalmazni fogja e szabályokat az általuk érintett esetekre, korlátozza magát az említett mérlegelési jogköre gyakorlásában, és főszabály szerint nem térhet el e szabályoktól anélkül, hogy ne tenné ki magát annak, hogy egyes esetekben az általános jogelveknek – mint az egyenlő bánásmód és a bizalomvédelem elvének – a megsértése címén felelősségre vonható legyen (Holland Malt kontra Bizottság ítélet, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 46. pont; Banco Privado Português és Massa Insolvente do Banco Privado Português ítélet, C-667/13, EU:C:2015:151, 69. pont).
- 70 Mindazonáltal az állami támogatások speciális területén a Bizottság kötve van a saját maga által elfogadott keretszabályokhoz, amennyiben ezek nem térnek el a Szerződés szabályaitól, amelyek között az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja is szerepel (lásd ebben az értelemben: Holland Malt kontra Bizottság ítélet, C-464/09 P, EU:C:2010:733, 47. pont), és amennyiben alkalmazásuk nem sérti az általános jogelveket, mint amilyen az egyenlő bánásmód elve, különösen akkor, amikor valamely tagállam adott ágazatát az e keretszabályokban szereplőktől eltérő rendkívüli körülmények jellemzik.
- 71 Következésképpen egyrészt a Bizottság nem sértheti meg az EUMSZ 107. cikkének (3) bekezdését többek között jogban való tévedéssel vagy nyilvánvaló mérlegelési hibával érintett keretszabályok elfogadásával, és ilyen keretszabályok elfogadásával nem mondhat le az e rendelkezés által neki biztosított mérlegelési jogkör gyakorlásáról sem. E tekintetben, amikor e jogkörének gyakorlása során ilyen jellegű keretszabályokat fogad el, azokat folyamatosan felül kell vizsgálnia annak érdekében, hogy az ezen aktusok által le nem fedett minden jelentősebb változásnak meg tudjanak felelni.
- 72 Másrészt e keretszabályok elfogadása nem mentesíti a Bizottságot azon kötelezettsége alól, hogy megvizsgálja azon kivételes sajátos körülményeket, amelyekre valamely tagállam egyedi esetben hivatkozik annak érdekében, hogy az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának közvetlen alkalmazását kérje, és a Bizottság köteles adott esetben indokolni az ilyen kérelem elutasítását.
- 73 A jelen ügyben egyértelmű, hogy a Bizottság pontosan az Unió elsődleges mezőgazdasági ágazatának a tagállamokat és különösen a Görög Köztársaságot sújtó gazdasági válság általi érintettsége miatt gyakorolta a neki az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontjában biztosított mérlegelési jogkörét az IKK, majd a módosított IKK elfogadásával, mivel mind az első, mind a második kifejezetten említést tesz ezen ágazatról.
- 74 Márpedig meg kell állapítani, hogy noha a Görög Köztársaság az IKK-ban és a módosított IKK-ban megfogalmazott magatartási szabályok fennállása ellenére az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontjának alkalmazására hivatkozott a Törvényszék előtt, e tagállam e kérelme alátámasztására nem hivatkozott arra, hogy a jelen ügyben az érintett elsődleges mezőgazdasági ágazatban a jelen ítélet 70. és 72. pontjában említetthez hasonló kivételes sajátos körülmények állnak fenn.
- 75 Az ügy irataiból ugyanis kitűnik, hogy azon tényezők, amelyekre e tagállam a Törvényszék előtt a görög gazdaságot 2008 vége óta és 2009 folyamán érintő nagyon komoly zavar fennállásának alátámasztása érdekében hivatkozott, nem bizonyították a jogilag megkövetelt módon, hogy e gazdaságnak kivételes sajátos körülményekkel kellett szembenéznie, amelyeknek adott esetben a Bizottságot arra kellett volna vezetniük, hogy a vitatott támogatásokat közvetlenül az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontja alapján értékelje.
- 76 Következésképpen a harmadik jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A harmadik jogalaphoz az indokolási kötelezettségre vonatkozó második részéről

– A felek érvei

- 77 A Görög Köztársaság azt rója fel a Törvényszéknek, hogy nem válaszolt azon érvelésre, amely szerint a megtámadott határozat túlzó volt annyiban, amennyiben megkövetelte azon kártalanítási támogatások visszatéríttetését is, amelyek tényleges károk megtérítésére irányultak. Emellett a görög mezőgazdasági ágazat helyzete, amely már akkor is kivételesen nehéz volt, amikor a kártalanítási támogatásokat kifizették, a vitatott határozat elfogadásának időpontjában még bizonytalanabb volt.
- 78 Közelebbről a Törvényszék nem vizsgálta meg, hogy a megtámadott határozat a mezőgazdasági termelőknek folyósított kifizetések visszatéríttetését elrendelő része mennyiben felelt meg az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése b) pontja rendelkezéseinek és az [EUMSZ 108. cikk] alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 14. cikke (1) bekezdése rendelkezéseinek.
- 79 A Bizottság szerint ezen érvelés túlságosan homályos, mivel nem azonosítja pontosan az elsőfokú eljárásban felhozott azon kifogást, amelyre a Törvényszék nem válaszolt, továbbá mindenképpen megalapozatlan.

– A Bíróság álláspontja

- 80 Egyrészt, ahogyan arra a Bizottság helyesen hivatkozik, a Törvényszék részletesen válaszolt mind a kereset ötödik jogalapjában felhozott, az arányosság elvének állítólagos megsértésére vonatkozó kifogásra, mind a kereset hatodik jogalapjában felhozott, a visszatérítendő támogatások összegének számítására vonatkozó kifogásra.
- 81 Másrészt a Görög Köztársaság nem jelöli meg kellően pontosan, melyek azok az általa az elsőfokú eljárásban felhozott más kifogások, amelyekre a Törvényszék nem válaszolt volna.
- 82 Ilyen körülmények között a második részt részben mint megalapozatlant, részben mint elfogadhatatlant el kell utasítani.
- 83 Ebből következik, hogy a harmadik fellebbezési jogalapot, következésképpen a fellebbezést részben mint elfogadhatatlant és részben mint megalapozatlant el kell utasítani.

Költségek

- 84 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.
- 85 Ugyanezen szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet e szabályzat 184. cikke (1) bekezdésének értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 86 A Görög Köztársaságot, mivel pereszes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (nagytanács) a következőképpen határozott:

1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.

2) A Bíróság a Görög Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások